

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
ВСП «УТЕФК ДТЕУ»
«31» серпня 2026р. (протокол № 1)
Директор _____ Сергій ВОЛОЩУК
ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ВСП «УТЕФК ДТЕУ»
від «31» серпня 2026р. № 141-О

ПОЛОЖЕННЯ
про систему запобігання плагіату
в академічних текстах науково-педагогічних,
педагогічних працівників та здобувачів
фахової передвищої освіти у
ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

Ужгород 2026

1. Загальні положення

Положення про систему запобігання плагіату в академічних текстах педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів фахової передвищої освіти у ВСП «УТЕФК ДТЕУ» (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про академічну доброчесність», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, Положення про ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», Положення «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ВСП «УТЕФК ДТЕУ», Положення про організацію, виконання та захист курсових робіт здобувачами освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ» та інших нормативно-правових актів, а також на виконання Наказу ВСП «УТЕФК ДТЕУ» №150-О від 31.08.2026р. «Про забезпечення функціонування системи запобігання академічному плагіату у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

1.1. Метою Положення є:

- врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних роботах працівників та здобувачів фахової передвищої освіти у ВСП «УТЕФК ДТЕУ» (далі – Коледж);
- сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загально прийнятих правил цитування;
- врегулювання правил використання штучного інтелекту (ШІ) для написання курсових робіт та інших академічних текстів.

1.2. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності Коледжу та якості фахової передвищої освіти в цілому.

1.3. Основні завдання Положення:

Забезпечення дотримання академічної доброчесності:

- працівниками коледжу при підготовці та виданні підручників, посібників, монографій (розділів монографій), наукових статей та інших видів наукових і навчально-методичних розробок;

- здобувачами освіти при виконанні ними курсових робіт;
- здобувачами освіти при виконанні ними науково-практичних робіт, тез та доповідей для участі в конференціях, круглих столах, проєктах.

2. Терміни та визначення

2.1. У даному Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

автор – фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

академічна доброчесність - сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір - твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проєкту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

навчальна робота - результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

суб'єкти академічної діяльності - педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

уповноважений орган - колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до Закону внутрішнім актом;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

звіт подібності – документ, що містить інформацію про текстові запозичення, знайдені в аналізованому документі/творі/роботі, та джерела таких запозичень, який генерується автоматично системою виявлення збігів/ідентичності/схожості на основі порівняння авторського тексту із базою академічних текстів Коледжу, відкритими інтернет-джерелами;

плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

система виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі – Система) – це програмно-апаратний комплекс для порівняльного аналізу текстових документів на предмет наявності збігів/ідентичності/схожості порівняно із текстами, що розміщені в інтернеті, репозитаріях, базах даних та ін.;

цитата – порівняно короткий уривок з опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні;

унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

2.2.Різновиди плагіату:

2.1.1. видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін, а також навмисні текстові спотворення – заміна символів в тексті (кириличні символи на латинські і навпаки тощо) з метою укриття запозичення;

2.1.2. дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;

2.1.3. внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

2.1.4. компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

2.1.5. представлення скомпонованих власних і запозичених аргументів без належного цитування;

2.1.6. парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

2.1.7. самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Типові приклади самоплагіату: дублікація публікацій (публікація однієї і тієї самої наукової роботи в кількох виданнях, або повторна публікація раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових); дублювання наукових результатів (публікація одних і тих

самих наукових результатів в різних наукових працях як нових, які публікуються вперше); подання у звітах з виконання наукових проєктів, результатів, що містилися у попередніх роботах; агрегування даних (суміщення нових і старих даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації); дезагрегування даних (публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію).

3. Академічні тексти, які підлягають обов'язковій перевірці на плагіат

3.1.Перевірці на академічний плагіат підлягають:

3.1.1. Курсові роботи на етапі допуску до захисту;

3.1.2. монографії та підручники, що рекомендуються до видання Педагогічною радою Коледжу, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні циклової комісії;

3.1.3. навчальні посібники, які мають авторський текст та рекомендуються до видання Методичною радою Коледжу, на етапі представлення матеріалів робіт до розгляду на засіданні циклової комісії;

3.1.4. рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів конференцій, семінарів тощо, на етапі подання роботи автором до розгляду для публікації.

4. Заходи щодо запобігання академічному плагіату

4.1. Запобігання плагіату в академічному середовищі Коледжу здійснюється шляхом проведення комплексу заходів, які полягають у:

4.1.1. інформуванні здобувачів освіти та педагогічних працівників про необхідність дотримання академічної доброчесності, етики та підвищення відповідальності за дотриманням правил цитування та посилання;

4.1.2. формуванні викладачами завдань в межах освітнього процесу з використанням інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів освіти до їх виконання;

4.1.3. організації заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності зокрема:

- навчання правилам академічного письма, цитування та роботи з інформаційними джерелами;
- проведення консультацій щодо академічного письма;
- ознайомлення з правилами використання штучного інтелекту;
- формування викладачами завдань, що передбачають самостійну та творчу роботу здобувачів;

- використання систем перевірки текстових збігів;
- оприлюднення на вебсайті та знайомство з цим Положенням та Положенням «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ».

4.2. Голови циклових комісій повинні довести зміст цього Положення до здобувачів фахової передвищої освіти, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

5. Порядок перевірки на академічний плагіат

5.1. Перевірка академічного тексту здійснюється за допомогою однієї або декількох доступних для користування та самоперевірки систем виявлення текстових збігів. У системі запобігання академічного плагіату Коледжу критерієм оригінальності творів вважається рівень оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат, як то: Strike Plagiarism (<http://strikeplagiarism.com/uk/>), Plagiarisma (<http://plagiarisma.net/>), Edu-Birde (<http://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>).

5.2. Система формує звіт подібності, який використовується для виявлення фрагментів, що потребують додаткового аналізу. Відсоток текстових збігів не є самостійним критерієм встановлення академічного плагіату.

5.3. Під час аналізу звіту враховуються:

- характер збігів;
- обсяг збігів;
- джерела збігів;
- наявність посилань;
- правильність оформлення цитат;
- характер використання джерела;
- використання ШІ;
- наявність самостійного авторського внеску.

5.4. Наявність технічних збігів, зумовлених назвами нормативних документів, термінологією, бібліографічними описами, загальноживаними формулюваннями та належно оформленими цитатами, сама по собі не є академічним плагіатом.

5.5. За результатами перевірки відповідальна особа передає керівнику роботи звіт подібності. Якщо виявлені збіги мають ознаки технічних або

оформлювальних недоліків, робота повертається автору на доопрацювання. Граничний відсоток текстових збігів, та фактичний аналіз збігів, відповідно до яких керівник роботи може констатувати відсутність академічної недоброчесності - складає **50%**

Для наукових, навчально-методичних та курсових робіт рекомендується визначати шкалу оцінки у залежності від кількісного показника рівня оригінальності твору (роботи, проєкту):

Для наукових та навчально-методичних праць	Для навчальних та курсових робіт	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 90%	понад 81%	Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням
80 – 90 %	50 – 80%	Задовільний	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів
60 – 79%	40 - 49%	Низький	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
менше 59%	менше 39 %	Неприйнятний	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

5.5.1. Під час подання курсової роботи на перевірку здобувач освіти подає разом з електронною версією роботи Декларацію про академічну доброчесність та використання штучного інтелекту за формою, наведеною у Додатку 1 до цього Положення.

5.6. Допуск курсової роботи до захисту здійснюється керівником роботи після завершення передбаченої цим Положенням процедури (Додаток 2).

5.7. Якщо виявлено ознаки можливого порушення академічної доброчесності, керівник роботи або відповідальна особа з виявлення та запобігання академічному плагіату оформлює Повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності за формою, наведеною у Додатку 3 до цього Положення, та передає його разом із відповідними матеріалами для розгляду Експертній комісії, до складу якої входять заступник директора з навчальної

роботи, голови випускових циклових комісій, відповідальна особа з виявлення та запобігання академічного плагіату, голова комісії з етики та академічної доброчесності у ВСП «УТЕФК ДТЕУ». Склад Експертної комісії затверджується директором коледжу. На засідання експертної комісії запрошується також керівник курсової роботи.

5.7.1. Автор академічної роботи, щодо якої надійшло повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, має право ознайомитися з матеріалами повідомлення та надати письмові пояснення і додаткові матеріали за формою, наведеною у Додатку 4 до цього Положення.

5.7.2. Пояснення автора та додані до них матеріали є складовою матеріалів розгляду повідомлення та підлягають розгляду Експертною комісією Коледжу.

5.7.3. За результатами розгляду повідомлення, матеріалів перевірки, пояснень автора та інших поданих матеріалів комісія приймає рішення про встановлення або невстановлення факту порушення академічної доброчесності. Рішення оформлюється за формою, наведеною у Додатку 5 до цього Положення.

6. Використання штучного інтелекту в академічній діяльності

6.1. Учасники академічної діяльності можуть використовувати технології штучного інтелекту (ШІ) у навчальній, методичній, науковій та іншій академічній діяльності, якщо таке використання не суперечить законодавству та цьому Положенню. Використання ШІ допускається як допоміжний інструмент за умови дотримання вимог академічної доброчесності, розкриття факту та характеру його застосування у випадках, визначених цим Положенням, а також збереження особистої відповідальності автора за самостійність, достовірність і зміст результатів академічної роботи.

6.2. Допустимими способами використання ШІ є:

- пошук ідей;
- мозковий штурм;
- структурування матеріалу;
- пояснення складних понять;
- мовне редагування;
- перевірка граматики;
- переклад;
- створення навчальних прикладів;
- підготовка запитань для самоперевірки;
- допомога у формуванні плану роботи;
- моніторинг трендів в тій чи іншій сфері господарства;
- технічне опрацювання інформації.

6.3. Факт використання ШІ зазначається автором у роботі та супровідній декларації у випадках, передбачених цим Положенням.

6.4. Для здобувачів освіти слід застосувати Декларацію про використання штучного інтелекту за формою, наведеною у **Додатку 1**.

6.5. Використання ШІ не звільняє автора від відповідальності за зміст, достовірність, правильність цитування та результати академічної роботи.

Використання ШІ	Статус	Декларування
Перевірка граматики, орфографії, переклад, стилістика	дозволено	за бажанням / якщо істотно вплинуло та змінило зміст, логіку і створило нові формулювання.
Ідеї, структура, пояснення, генерація окремих фрагментів	дозволено з декларуванням	обов'язково
Генерація всієї/істотної частини курсової, висновків, даних замість здобувача	недопустимо як власний результат	не може бути легалізовано просто декларацією

6.6. Не допускається:

подання результату, повністю створеного ШІ, як власного авторського результату без зазначення факту використання ШІ;
використання вигаданих ШІ джерел, цитат, фактів або статистичних даних;
подання згенерованих ШІ даних як результатів власного дослідження;
використання ШІ для створення фактичних даних, результатів дослідження, висновків або інших результатів, які здобувач не перевіряв;
використання ШІ під час виконання завдання, яке відповідно до умов освітнього процесу має бути виконане виключно самостійно, якщо педагогічний працівник прямо заборонив таке використання;
приховування суттєвого використання ШІ, якщо результат його використання включено до академічної роботи.

6.7. Автор зобов'язаний перевіряти інформацію, отриману за допомогою ШІ, особливо:

факти;
статистичні дані;
нормативно-правову інформацію;
наукові твердження;
цитати;
бібліографічні посилання;
назви та реквізити джерел.

6.8. Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право використовувати ІШ під час підготовки навчально-методичних матеріалів, але несуть особисту відповідальність за достовірність, якість та академічну доброчесність підготовленого матеріалу.

6.9. Використання ІШ педагогічними працівниками не може бути підставою для автоматичного висновку про порушення академічної доброчесності. Оцінюється спосіб використання, характер внеску ІШ та факт його декларування.

7. Відповідальність за академічний плагіат

7.1. Питання академічної доброчесності у ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» регулюються статтею 42 Закону України «Про освіту», Законом України «Про академічну доброчесність», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ».

7.2. Відповідальність за академічний плагіат та інші порушення академічної доброчесності визначається відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» та внутрішнього Положення «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ».

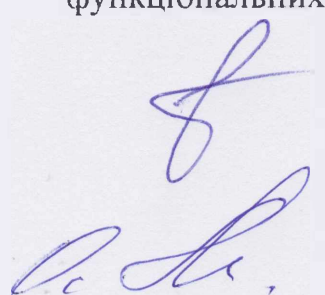
7.3. У разі виявлення плагіату у роботах здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників вони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення набуває чинності (на підставі рішення Педагогічної ради) з моменту введення його в дію наказом директора Коледжу.

8.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням Педагогічної ради Коледжу. У такому ж порядку Положення скасовується.

8.3. Відповідальність за актуалізацію цього Положення, контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи коледжу відповідно до їх функціональних обов'язків.

Алла ДОМИЩЕ-МЕДЯНИК,
к.е.н, доц. відповідальна особа
з виявлення та запобігання академічному плагіату

Оксана РАТІ, заступниця директора з навчальної роботи

Додаток 1

Директору ВСП «УТЕФК ДТЕУ»
Сергію ВОЛОЩУКУ
здобувача освіти (вказати спеціальність/ОПП)
_____ курсу, _____ групи
_____ (ПІБ)

ДЕКЛАРАЦІЯ

про академічну доброчесність та використання штучного інтелекту

Я, _____,
здобувач(ка) освіти _____ курсу, групи _____,

підтверджую, що подана мною курсова робота

«_____»

виконана мною самостійно, а використані матеріали інших авторів належним чином процитовані та мають відповідні посилання на джерела.

У разі використання ШІ зазначаю:

Інструмент: _____

Мета використання: _____

Характер використання:

- ☐ штучний інтелект не використовувався;
- ☐ використовувався для пошуку ідей / мозкового штурму;
- ☐ використовувався для структурування матеріалу;
- ☐ використовувався для мовного редагування;
- ☐ використовувався для перекладу;
- ☐ використовувався для створення окремих прикладів;
- ☐ інше: _____.

Підтверджую, що несу відповідальність за зміст курсової роботи, достовірність наведених у ній відомостей, правильність посилань на джерела та результати її виконання.

Дата _____

Підпис _____

ІНСТРУКЦІЯ

щодо порядку подання академічних робіт для перевірки на виявлення та запобігання академічному плагіату

1. Подання роботи

Автор подає керівнику або відповідальній особі:

1. завершену академічну роботу;
2. електронну версію роботи;
3. декларацію про академічну доброчесність та використання штучного інтелекту у випадках, визначених Положенням.

2. Вимоги до електронної версії

2.1. Основний формат електронної роботи: PDF або DOCX.

2.2. Назва файлу формується за принципом:

Прізвище_Ім'я_курс_група_вид роботи_рік

Наприклад:

Петренко_Анна_III_ГРС_КР_2026

3. Первинна перевірка

Керівник роботи здійснює первинний аналіз поданої роботи, під час якого перевіряє:

відповідність роботи встановленим вимогам;

наявність посилань на використані джерела;

правильність оформлення цитат;

ознаки самостійного виконання роботи;

наявність та відповідність Декларації про академічну доброчесність та використання ШІ.

4. Технічна перевірка

4.1. Робота перевіряється за допомогою доступної Коледжу системи виявлення текстових збігів.

4.2. За результатами перевірки формується звіт подібності.

4.3. Звіт подібності використовується для подальшого аналізу текстових збігів та не є самостійною підставою для встановлення факту академічного плагіату.

5. Аналіз результатів перевірки

5.1. Керівник роботи аналізує:

характер виявлених збігів;

джерела запозичень;

обсяг та характер текстових збігів;

наявність посилань;

правильність оформлення цитат;

самостійний авторський внесок;

факт і характер використання ШІ.

5.2. Під час аналізу враховуються технічні збіги, які виникають у наслідок використання термінології, назв нормативних документів, бібліографічних описів, загальноживаних формулювань та належно оформлених цитат.

6. Дії за результатами перевірки

6.1. Якщо ознак академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності не виявлено, робота передається для подальшого розгляду відповідно до встановленої процедури.

6.2. Якщо виявлено технічні, оформлювальні або інші недоліки, які можуть бути усунені автором, робота повертається на доопрацювання з подальшою повторною перевіркою у разі необхідності.

6.3. Якщо виявлено ознаки можливого порушення академічної доброчесності, оформлюється Повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності за формою Додатка 3 до цього Положення.

7. Розгляд можливого порушення

7.1. Автору роботи надається можливість ознайомитися з повідомленням про можливе порушення та надати письмові пояснення за формою Додатка 4.

7.2. Повідомлення, звіт подібності, результати аналізу, пояснення автора та інші матеріали передаються на розгляд уповноваженому органу Коледжу.

7.3. Уповноважений орган розглядає подані матеріали та встановлює наявність або відсутність порушення академічної доброчесності.

7.4. Результат розгляду оформлюється Рішенням за результатами розгляду повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності за формою Додатка 5.

8. Документування

Документи, сформовані під час перевірки та розгляду можливого порушення академічної доброчесності, зберігаються відповідно до вимог законодавства та внутрішніх нормативних документів Коледжу.

ПОВІДОМЛЕННЯ

про можливе порушення академічної доброчесності

1. Автор роботи:

2. Група:

3. Назва роботи:

4. Вид роботи:

5. Суть виявленого можливого порушення:

6. Джерела можливого запозичення:

7. Докази:

☐ звіт подібності

☐ текстові збіги

☐ документи

☐ інші матеріали

8. Керівник курсової роботи (або відповідальна особа з виявлення та запобігання академічному плагіату):

Дата _____

Підпис _____

ПОЯСНЕННЯ АВТОРА РОБОТИ

Я, _____,

ознайомлений(а) з повідомленням про можливе порушення академічної доброчесності щодо роботи:

« _____ ».

Мої пояснення: _____

До пояснення додаю:

Дата

Підпис

РІШЕННЯ

за результатами розгляду повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності

Експертна комісія ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

розглянула матеріали щодо:

Автор: _____

Робота: _____

Суть повідомлення: _____

Встановлено:

За результатами розгляду:

☐ факт порушення академічної доброчесності **не встановлено**;

☐ встановлено технічні/оформлювальні недоліки, роботу направлено на доопрацювання;

☐ встановлено порушення академічної доброчесності.

Вид порушення:

Заходи реагування/академічна санкція:

Обґрунтування рішення:

Дата

Голова експертної комісії

_____ (Власне ім'я, прізвище)

Члени комісії _____
